

POSTANOWIENIE

Dnia 27 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala

w sprawie **B. M.**

skazanego za czyn z art. 197 § 3 pkt 2 k.k. w zw. z § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 27 marca 2023 r.

kwestii przyjęcia wniosku skazanego o wznowienie postępowania zakończonego
prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 10 grudnia 2015 r., sygn. akt II AKa 462/15,

utrzymującym w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Bielsku – Białej

z dnia 15 września 2015 r., sygn. akt III K 57/14

na podstawie art. 545 § 3 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

**odmówić przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania wobec
jego oczywistej bezzasadności.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 września 2015 r., sygn. akt III K 57/14, Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej uznał B. M. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 197 § 3 pkt 2 k.k. w zw. z § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to skazał go na karę 6 lat pozbawienia wolności określając, na podstawie art. 62 k.k., że ww. powinien ją odbywać w zakładzie karnym typu zamkniętego dla recydywistów penitencjarnych w systemie terapeutycznym dla skazanych za przestępstwo popełnione w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych. Ponadto na mocy art. 93g § 3 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek zabezpieczający w postaci pobytu po odbyciu kary pozbawienia wolności w zakładzie psychiatrycznym dla sprawców preferencyjnych

przestępstw przeciw wolności seksualnej, z zaburzeniami osobowości, a na podstawie art. 41 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz zbliżania się do pokrzywdzonej I. M. na odległość mniejszą niż 100 metrów na okres 5 lat. Wyrok zawiera również rozstrzygnięcia w przedmiocie zaliczenia oskarżonemu na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie oraz w przedmiocie kosztów procesu (k.2150-2151).

Po rozpoznaniu apelacji wywiedzionej przez obrońcę skazanego od tego orzeczenia, Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 10 grudnia 2015 r., sygn. akt II AKa 462/15, utrzymał je w mocy (k. 2442).

Postanowieniem z dnia 14 czerwca 2016 r., sygn. akt 194/16, Sąd Najwyższy oddalił jako oczywiście bezzasadną kasację wywiedzioną przez obrońcę skazanego od ww. wyroku Sądu Apelacyjnego (k. 2688).

Pismami z dnia 19 grudnia 2022 r. oraz 23 stycznia 2023 r. uzupełnionymi – w odpowiedzi na wezwanie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2022 r. (k. 26 – 28) - pismem z dnia 2 marca 2023 r., skazany B. M. wniósł o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 10 grudnia 2015 r., sygn. akt II AKa 462/15. Jako podstawy, w oparciu o które domaga się wznowienia postępowania, skazany wskazał fakt, że w ww. postępowaniu dopuszczono się przestępstwa (art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k.) oraz okoliczność, że sąd błędnie nie zastosował w wyroku art. 31 § 1 i 2 k.k., nie uwzględnił okoliczności łagodzących i błędnie przyjął okoliczności wpływające na obostrzenie kary. Skarżący podał nadto że „są nowe okoliczności, świadkowie nieznani dotychczas sądowi” (R. M., D. M.), „na okoliczność, iż w przeddzień dnia oraz w kolejny dzień, gdzie miało dojść niby do przestępstwa, nie opuszczał i był obecny w miejscu zamieszkania, tj. B. ul. [...] Wskazał także, że dowiedział się z Komisariatu w Policji w B., że w miejscowości tej jest osoba podobna do niego, która – w ocenie skazanego - mogła popełnić przestępstwo. Rozmawiał o tym z dzielnicowym Komisariatu Policji w B., który powinien być przesłuchany.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Złożony przez skazanego wniosek o wznowienie postępowania nie mógł zostać przyjęty.

Zgodnie bowiem z art. 545 § 3 k.p.k., sąd orzekając jednoosobowo, odmawia przyjęcia wniosku nie pochodzącego od osoby wymienionej w § 2 art. 545 k.p.k. (czyli prokuratora, adwokata, radcy prawnego albo radcy Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej), bez wzywania do usunięcia jego braków formalnych, jeżeli z treści wniosku, w szczególności odwołującego się do okoliczności, które były już rozpoznawane w postępowaniu o wznowienie postępowania, wynika jego oczywista bezzasadność. Na postanowienie o odmowie przyjęcia wniosku przysługuje zażalenie do tego samego sądu, orzekającego w składzie trzech sędziów.

Pod pojęciem „oczywistej bezzasadności wniosku” należy rozumieć (poza sytuacją wymienioną wprost w powołanym przepisie, a związaną ze swoistym stanem *rei iudicatae*) takie przypadki, w których w rzeczonym wniosku, jako przyczynę wznowienia postępowania wskazano okoliczność niemieszczącą się w ustawowych podstawach wznowienia postępowania, albo też w ogóle nie podano żadnych podstaw wznowienia. Oczywiście bezzasadny jest również wniosek, w którym co prawda formalnie odwołano się do wskazanej w kodeksie postępowania karnego podstawy wznowieniowej, ale nie wyeksponowano konkretnych okoliczności przemawiających za wznowieniem postępowania albo przywołano okoliczności, które w powołanej podstawie wznowieniowej ewidentnie się nie mieszczą. Z ostatnio opisaną sytuacją mieliśmy do czynienia w przedmiotowej sprawie.

Po pierwsze, zgodnie z przepisem art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 541 k.p.k., aby wniosek o wznowienie postępowania oparty na podstawie *propter falsa* mógł okazać się skutecznym wnioskodawca musiałby wykazać nie tylko to, że w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa i istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia (art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k.), ale nadto potwierdzić fakt popełnienia przestępstwa prawomocnym wyrokiem skazującym (art. 541 k.p.k.) lub orzeczeniem wskazującym, że rozstrzygnięcie takie nie może zapaść z powodu przyczyn wymienionych w art. 17 § 1 pkt 3-11 lub w art. 22 k.p.k. Przepis art. 541 § 2 k.p.k. wyraźnie stanowi bowiem, że wniosek o wznowienie postępowania oparty na podstawie z art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. powinien wskazywać wyrok skazujący lub orzeczenie zapadłe w

postępowaniu karnym, stwierdzające niemożność wydania wyroku skazującego. W przedmiotowej sprawie skarżący nie wykazał, by tego rodzaju orzeczenie kiedykolwiek zapadło.

Odnosząc się natomiast do podstawy wznowieniowej *propter nova* (art. 540 § 1 pkt 2 lit. a i b k.p.k.) należy wskazać, że po zmianach wprowadzonych do kodeksu postępowania karnego, które weszły w życie w dniu 1.07.2015 r., nowe fakty lub dowody stanowiące podstawę wznowienia muszą być uprzednio nieznane, nie tylko sądowi, ale również stronie. Oznacza to, że wnioskodawca, który powołuje się na ww. podstawę, zobowiązany jest wskazać, że owe fakty lub dowody nie były znane ani jemu ani sądowi przed datą uprawomocnienia się orzeczenia. Trzeba także pamiętać, że wznowienie w oparciu o ww. podstawę może nastąpić tylko wówczas, gdy treść nowego dowodu lub faktu, konfrontowana z pozostałym materiałem, który był podstawą dowodową kwestionowanego rozstrzygnięcia, stwarza przypuszczenie, że podsądnego skazano mimo, że nie popełnił on czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze, skazano go za przestępstwo zagrożone karą surowszą albo nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary albo też błędnie przyjęto okoliczności wpływające na nadzwyczajne obostrzenie kary, Ciężar uprawdopodobnienia zasadności wniosku o wznowienie postępowania spoczywa przy tym na wnioskodawcy, a to z uwagi na fakt, że prawomocnym wyrokiem skazującym zostało przecież obalone domniemanie niewinności. Nie wystarczy zatem samo powoływanie się przez autora wniosku na nowy fakt czy dowód. Wnioskodawca powinien przedstawić co najmniej tzw. dowód swobodny świadczący o błędności skazania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2008 r., II KO 84/07). Postępowanie wznowieniowe nie służy bowiem prowadzeniu na nowo kontroli ustaleń i ocen prawnych dokonanych w ramach zwykłego toku instancji. Uruchomienie tego postępowania może nastąpić tylko w wypadku przedstawienia sądowi konkretnych i poddających się weryfikacji faktów oraz dowodów potwierdzających, że dotychczasowe rozstrzygnięcie było błędne, a postępowanie powinno zostać ponowione (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2020 r., V KZ 55/20). Nowe fakty lub dowody, aby stały się podstawą wznowienia, muszą zatem wskazywać na wysokie prawdopodobieństwo błędności

prawomocnego wyroku, a więc – mając na uwadze przywołaną przez autora wniosku argumentację – na realną możliwość uniewinnienia względnie skazania za inne, zagrożone łagodniejszą karą przestępstwo. Innymi słowy, muszą w sposób wiarygodny podważać ustalenia faktyczne przyjęte w prawomocnie zakończonym postępowaniu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2014 r., III KO 20/14).

Na takie fakty lub dowody skazany w sposób oczywisty nie wskazał. W szczególności za takie wskazanie nie może być uznane zgłoszenie potrzeby przesłuchania w charakterze świadka dzielnicowego Komisariatu Policji w B., co uzasadniono ogólnikowym stwierdzeniem, że skazany dowiedział się, że w B. „jest osoba podobna do niego, która mogła popełnić przestępstwo” (na co miał wskazywać fakt, że policjanci z Komisariatu Policji w B. otrzymali informację, że przebywa on na wolności i go widziano). Jeśli chodzi natomiast o dowód z zeznań świadków R. M. i D. M. to pomijając fakt, że skazany nie zaznaczył, by te dowody nie były wcześniej znane i jemu, to proste wskazane na ww. świadków i okoliczność, jaką mieliby potwierdzić, nie może być uznane za przedstawienie co najmniej tzw. dowodu swobodnego, świadczącego o błędności skazania. Co więcej oświadczenia skazanego w kwestii „nowych faktów lub dowodów” nie mogą być uznane za wskazujące na wysokie prawdopodobieństwo błędności prawomocnego wyroku, jeśli wziąć pod uwagę skrupulatne analizy sądu pierwszej instancji co do kwestii miejsca przebywania oskarżonego w chwili popełnienia przestępstwa (s. 10 – 14 uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji). Wnioskodawca nie dostrzega również sprzeczności, jaka występuje pomiędzy jego twierdzeniem, że w dniu popełnienia przestępstwa i dzień wcześniej „nie opuszczał i był obecny w miejscu swojego zamieszkania, tj. w B. ”, a jego wyjaśnieniami składanymi w toku postępowania, którego wznowienia się domaga („na co dzień przebywam w noclegowni przy ul. [...]. Przebywam tam od sierpnia 2013 r. Nocuję tam, trzymam tam swoje rzeczy osobiste, ubrania. Ja co dzień wychodzę z noclegowni, idę na autobus nr 10, jadę do rodziców, którzy mieszkają w M. ul. [...]. Wsiadam na ul. [...] i jadę bezpośrednio do rodziców, nie przesiadam się. Z noclegowni wychodzę o 7.30, autobus mam o 7.55 i tak jeżdżę od poniedziałku do niedzieli. Czasami

zdarza się, że jak przyjedzie do rodziców ktoś z rodzeństwa to zostaje w noclegowni” – k. 51).

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy, kierując się treścią art. 545 § 3 k.p.k., odmówił przyjęcia osobistego wniosku skazanego o wznowienie postępowania, bez podjęcia działań zmierzających do usunięcia braków formalnych, z uwagi na oczywistą bezzasadność tego wniosku.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.